Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (četvrto vijeće)

29. travnja 2015.*

„Tržišno natjecanje – Tržište metakrilata – Novčane kazne – Solidarna odgovornost društava majki i njihova društva kćeri zbog protupravnog ponašanja društva kćeri – Neodgodivo i cjelovito plaćanje novčane kazne društva kćeri – Smanjenje iznosa novčane kazne društvu kćeri nakon presude Općeg suda – Komisijina pisma kojima se od društava majki zahtijeva plaćanje iznosa koji su ona vratila društvu kćeri, uvećanog za zatezne kamate – Tužba za poništenje – Akt koji se može pobijati – Dopuštenost – Zatezne kamate“

U predmetu T-470/11,

Total SA, sa sjedištem u Courbevoieu (Francuska),

Elf Aquitaine SA, sa sjedištem u Courbevoieu,

koje su zastupali A. Noël-Baron i É. Morgan de Rivery, zatim Morgan de Rivery i E. Lagathu, odvjetnici,

tužitelji,

protiv

Europske komisije, koju su zastupali B. Mongin i V. Bottka, u svojstvu agenata,

tuženika,

povodom zahtjeva za poništenje Komisijinih pisama BUDG/DGA/C4/BM/s746396, od 24. lipnja 2011., i BUDG/DGA/C4/BM/s812886, od 8. srpnja 2011., ili, podredno, smanjenja potraživanih iznosa, ili podredno tome, poništenja zateznih kamata potraživanih od Elf Aquitainea u iznosu od 31.312.114,58 eura, za koje je Total solidarno dužan u visini od 19.191.296,03 eura,

OPĆI SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: M. Prek, predsjednik, I. Labucka (izvjestiteljica) i M. V. Kreuschitz, suci,

tajnik: S. Bukšek Tomac, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 3. listopada 2014.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: francuski

Presudu

Predmet tužbe

1 Predmet tužbe je zahtjev za poništenje Komisijinih pisama BUDG/DGA/C4/BM/s746396, od 24. lipnja 2011. (u daljnjem tekstu: pismo od 24. lipnja 2011.), i BUDG/DGA/C4/BM/s812886, od 8. srpnja 2011. (u daljnjem tekstu: pismo od 8. srpnja 2011., te zajedno: pobijana pisma).

Okolnosti spora

2 Odlukom C (2006) 2098 *final*, od 31. svibnja 2006., o postupku primjene članka 81. UEZ-a i članka 53. Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru (EGP) (predmet COMP/F/38.645 – Metakrilati) (u daljnjem tekstu: odluka Metakrilati), Komisija Europskih zajednica naložila je Arkemi SA i njezinim društvima kćerima Altuglas International SA i Altumax Europe SAS (u daljnjem tekstu zajedno: Arkema) solidarno plaćanje novčane kazne od 219.131.250 eura zbog sudjelovanja u zabranjenom sporazumu (u daljnjem tekstu: početna novčana kazna).

3 Tužitelji Total SA i Elf Aquitaine SA, koji su tijekom razdoblja protupravnosti utvrđenog u odluci Metakrilati bili društva majke Arkeme, proglašeni su solidarno odgovornima za plaćanje početne novčane kazne u visini, redom, 181.350.000 eura i 140.400.000 eura.

4 Arkema je 7. rujna 2006. platila početnu novčanu kaznu te je uz tužitelje, ali samostalno, podnijela tužbu protiv odluke Metakrilati (u daljnjem tekstu: sudski postupak Metakrilati).

Sudski postupak Metakrilati pred Općim sudom

5 Tužitelji su 4. kolovoza 2006., a Arkema 10. kolovoza 2006., podnijeli tužbu za poništenje protiv odluke Metakrilati.

6 U okviru predmeta T-206/06 tužitelji su kao glavni tužbeni zahtjev tražili poništenje odluke Metakrilati.

7 U okviru tog predmeta tužitelji su podredno također zahtijevali smanjenje iznosa početne novčane kazne solidarno izrečene Arkemi i njima samima.

8 Komisija je 24. srpnja 2008. uputila Arkemi pismo kojim je poziva da potvrdi da je njezino plaćanje od 7. rujna 2006. bilo izvršeno „u ime svih zajednički i solidarno odgovornih dužnika“, pojašnjavajući da bi, s jedne strane, „u odsutnosti takve potvrde te u slučaju da odluka [Metakrilati bude] poništena u odnosu na poduzetnika u ime kojega je izvršeno plaćanje“, ona „vratila iznos od 219.131.250 eura s kamatama“i da bi, s druge strane, „ako [bi] cijeli iznos ili dio iznosa Sud potvrdio u pogledu bilo kojeg od drugih solidarnih dužnika“, ona „od njega zahtijevala cijeli preostali potraživani iznos uvećan za zatezne kamate po stopi od 6,09%“.

9 Arkema je pismom od 25. rujna 2008. obavijestila Komisiju da je iznos od 219.131.250 eura uplatila „u svojstvu solidarnog sudužnika te da su s tim plaćanjem u cijelosti ispunjena Komisijina prava kako u odnosu na Arkemu tako i u odnosu na sve solidarne sudužnike“. Stoga je Arkema „izrazila žaljenje što ne može ovlastiti Komisiju da zadrži bilo koji iznos u slučaju ako [bi] Arkemina tužba bila okrunjena uspjehom pred sudom Zajednice“.

10 Komisija je 24. studenoga 2008. tužiteljima uputila pismo kako bi ih, među ostalim, obavijestila o Arkeminom pismu od 25. rujna 2008. i o činjenici da je Arkema odbila ispuniti Komisijinu izjavu o zajedničkom plaćanju.

11 Tužba tužiteljâ odbijena je presudom od 7. lipnja 2011., Total i Elf Aquitaine/Komisija (T-206/06, u daljnjem tekstu: presuda Total i Elf Aquitaine, EU:T:2011:250).

12 Nasuprot tome, tužba koju je zasebno podnijela Arkema protiv odluke Metakrilati djelomično je usvojena presudom od 7. lipnja 2011., Arkema France i dr./Komisija (T-217/06, Zb., u daljnjem tekstu: presuda Arkema, EU:T:2011:251) pa je iznos novčane kazne izrečene Arkemi smanjen na 113.343.750 eura.

13 U presudi Arkema, točka 12. *supra* (EU:T:2011:251), Opći sud je izvršavajući svoje ovlasti pune nadležnosti smatrao da treba smanjiti uvećanje novčane kazne, koja je na temelju odvraćajućeg učinka bila primijenjena na Arkemu u odluci Metakrilati, kako bi se uzela u obzir činjenica da njome u trenutku kad joj je izrečena novčana kazna više nisu upravljali tužitelji (presuda Arkema, točka 12. *supra*, EU:T:2011:251, t. 338. i 339.).

14 Presuda Arkema, točka 12. *supra* (EU:T:2011:251), postala je pravomoćna s obzirom na to da protiv nje nije uložena žalba.

15 Komisija je Arkemi s danom 5. srpnja 2011. vratila iznos od 119.247.033,72 eura (105.787.500 eura glavnice uvećano za 13.459.533,72 eura kamata).

Pobijana pisma

Pismo od 24. lipnja 2011.

16 Komisija je u pismu od 24. lipnja 2011. obavijestila tužitelje da „izvršenjem presude [Arkema, ona] vraća Arkemi iznos koji odgovara smanjenju novčane kazne kako je odlučio Opći sud“.

17 Komisija je u istom pismu od 24. lipnja 2011. također zatražila od tužiteljâ „[u]sporedno, i pod pretpostavkom ulaganja žalbe pred Sudom protiv presude [Total i Elf Aquitaine,] plaćanje preostalog iznosa uvećanog za zatezne kamate po stopi od 6,09% računajući od 8. rujna 2006.“, odnosno 68.006.250 eura, plaćanje za koje je Total smatran odgovornim „zajednički i solidarno“ u visini od 27.056.250 eura, uvećano za zatezne kamate, odnosno u ukupnom iznosu od 88.135.466,52 eura.

18 Tužitelji su pismom naslovljenim na Komisiju od 29. lipnja 2011. u biti naveli da su od 7. rujna 2006. prema Komisiji „ispunjena sva njezina prava“ te su joj postavili različita pitanja radi dobivanja pojašnjenja o više točaka iz pisma od 24. lipnja 2011.

Pismo od 8. srpnja 2011.

19 Komisija je pismom od 8. srpnja 2011. odgovorila, među ostalim, da se „suprotno shvaćanju [tužiteljâ, ona] [nije odrekla] naplate potraživanih svota u slučaju da se tužitelji odreknu žalbe pred Sudom“ pojašnjavajući da „se odgovornost [tužiteljâ] [nije ugasila] zadržavanjem iznosa koji su navedeni u presudi [Arkema], a koje je Arkema platila“.

20 Komisija je u istom pismu od 8. srpnja 2011. priznala da je pogriješila u odnosu na iznos koji je namjeravala potraživati te je pojasnila da je iznos koji se potražuje od Elf Aquitainea, radi izvršenja odluke Metakrilati kao i presude Total i Elf Aquitaine, točka 11. *supra* (EU:T:2011:250), te presude Arkema, točka 12. *supra* (EU:T:2011:251), 137.099.614,58 eura, uključujući zatezne kamate od 31.312.114,58 eura (u daljnjem tekstu: zatezne kamate), iznos u kojem je Total solidarno dužan u visini od 84.028.796,03 eura.

21 Komisija je u pismu od 8. srpnja 2011. također pojasnila da u slučaju žalbe tužiteljâ protiv presude Total i Elf Aquitaine, točka 11. *supra* (EU:T:2011:250), oni mogu uspostaviti bankovnu garanciju umjesto plaćanja novčane kazne.

22 Tužitelji su 18. srpnja 2011. platili Komisiji iznos potraživan u pismu od 8. srpnja 2011., odnosno 137.099.614,58 eura.

Sudski postupak Metakrilati pred Sudom povodom žalbe

23 Tužitelji su 10. kolovoza 2011. uložili žalbu protiv presude Total i Elf Aquitaine, točka 11. *supra* (EU:T:2011:250).

24 Tužitelji su u okviru žalbe od Suda zahtijevali:

— „kao glavno, poništenje presude [Total i Elf Aquitaine], usvajanje njihovog zahtjeva podnesenog u prvom stupnju pred Općim sudom te, posljedično, poništenje [odluke Metakrilati];

— podredno, preinaku novčanih kazni koje su zajednički i solidarno izrečene Elf Aquitaineu kao i Totalu […] te smanjenje tih zajedničkih i solidarnih novčanih kazni na 75.562.500 eura za Elf Aquitaine i 58.500.000 eura za Total;

— podredno tome, preinaku novčanih kazni koje su zajednički i solidarno izrečene Elf Aquitaineu i Totalu […] u omjeru koji Sud smatra prikladnim;

— podredno gornjem, oslobođenje Elf Aquitainea i Totala od plaćanja zateznih kamata koje su mogle teći računajući od odluke [Metakrilati] sve do datuma objave presude [Arkema].

[…]“

25 Budući da je Sud odbacio sve zahtjeve tužiteljâ, žalba je odbačena rješenjem od 7. veljače 2012., Total i Elf Aquitaine/Komisija (C-421/11 P, u daljnjem tekstu: rješenje Suda, EU:C:2012:60).

26 Sud je o zahtjevima koji su podneseni podredno i odnose se na djelomično poništenje presude Total i Elf Aquitaine, točka 11. *supra* (EU:T:2011:250), odlučio kako slijedi:

„78 [A]rgumentaciju [žalitelja] valja odbiti kao očito neosnovanu jer nije takve naravi da poništava zaključak Općeg suda […] prema kojem činjenica da je Arkema napustila grupu [žalitelja] nakon razdoblja protupravnosti o kojem je riječ, ali prije donošenja odluke [Metakrilati], ne može utjecati na primjenu faktora množenja što se tiče drugih društava te grupe, među kojima su osobito bili žalitelji. Opći sud je došao do tog zaključka zbog činjenice da prodaja Arkeme, čiji je prihod iznosio oko 5,7 milijardi eura u 2005., nije mogla dovesti do značajnog smanjenja prihoda grupe [žalitelja], koji je iznosio oko 143 milijarde eura za tu istu godinu i što je Komisija uzela u obzir kod utvrđivanja faktora množenja 3, koje bi taj faktor množenja učinilo neopravdanim u pogledu žalitelja.

[…]

81 […] valja navesti da tvrdnje žalitelja o povredi ‚nedjeljivosti novčane kazne’ i nužnosti proširenja u njihovu korist rješenja koje je Opći sud primijenio u [presudi Arkema], proizlaz[e] iz [žaliteljevih] pogrešnih poimanja kako materijalnog tako i postupovnog prava.

82 Naime, budući da je, s jedne strane, cilj faktora množenja na temelju odvraćajućeg učinka upravo osigurati da, s obzirom na financijsku veličinu i kapacitet poduzetnika o kojem je riječ, sankcija ne postane zanemariva, sâmo je po sebi razumljivo da je nakon prodaje Arkeme taj cilj ostao valjan kako za žalitelje tako i za Arkemu. Ali kako je Arkema imala znatno manju veličinu u odnosu na žalitelje i u trenutku donošenja odluke [Metakrilati] više nije bila dio grupe [žalitelja], veličina Arkeme nije se mogla uzeti u obzir kod utvrđivanja faktora množenja na temelju odvraćajućeg učinka u svrhu izračuna novčane kazne izrečene Arkemi. Ta objektivna razlika u kojoj su se nalazili Arkema i žalitelji opravdala je, u svakom slučaju, to da se na žalitelje primijeni drugi faktor množenja.

83 S druge strane, u ovom slučaju ne postoji nijedan razlog koji bi opravdao da se doseg pravomoćne presude [Arkema] proširi na žalitelje. Naime, faktor množenja koji se primjenjuje na žalitelje i na Arkemu je različit. Sâma okolnost da su društva bila dužna platiti novčanu kaznu za koju su bili [solidarno] odgovorni ne može biti element koji opravdava proširenje pravomoćno presuđene stvari. U tom je pogledu dostatno navesti da, kao što je to objasnila Komisija u pismu od 8. srpnja 2011. […], smanjenje novčane kazne izrečene Arkemi na temelju [presude Arkema] nije izmijenilo iznos novčane kazne izrečene žaliteljima […]“

27 Sud je o zahtjevima koji su podneseni podredno i odnose se na smanjenje iznosa novčane kazne odlučio kako slijedi:

„86 […] valja podsjetiti da je Opći sud već postupao povodom zahtjeva kojim se tražilo smanjenje iznosa novčane kazne izrečene žaliteljima te da je presudio, nakon što je ispitao njihove argumente i izvršio s[voje ovlasti] pune nadležnosti, da oni ne opravdavaju takvo smanjenje.

87 Uistinu, nije na Sudu da u postupanju povodom žalbe svojom ocjenom zamijeni ocjenu Općeg suda zbog razloga pravičnosti, odlučujući kroz izvršavanje s[vojih ovlasti] pune nadležnosti, o iznosu novčane kazne izrečene poduzetnicima zbog njihove povrede pravila prava Unije […]“

28 Sud je o zahtjevima koji su podneseni podredno i odnose se na oslobađanje od plaćanja zateznih kamata odlučio kako slijedi:

„89 Taj zahtjev mora se odbaciti kao očito nedopušten jer nije usmjeren […] protiv presude [Total i Elf Aquitaine], nego protiv Komisijinog pisma [od 8. srpnja 2011.] koje je, osim toga, predmet tužbe žalitelja pred Općim sudom, upisane u tajništvu Općeg suda pod brojem T-470/11.“

Postupak i zahtjevi stranaka

29 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 1. rujna 2011. tužitelji su pokrenuli ovaj postupak.

30 Aktom podnesenim tajništvu Općeg suda 17. studenoga 2011. Komisija je istaknula prigovor nedopuštenosti prema članku 114. Poslovnika Općeg suda.

31 Tužitelji su podnijeli očitovanja na taj prigovor 3. siječnja 2012.

32 Stranke su na temelju mjera upravljanja postupkom 30. ožujka 2012. pozvane da podnesu svoja očitovanja o općenitom i posebnom utjecaju rješenja Suda, točka 25. *supra* (EU:C:2012:60), na ovaj predmet, u vezi s mogućnošću potraživanja od tužiteljâ plaćanja preostalog iznosa početne novčane kazne kad je riječ, s jedne strane, o glavnici i, s druge strane, o zateznim kamatama.

33 Stranke su u određenim im rokovima podnijele svoja očitovanja u tom pogledu.

34 Rješenjem od 21. lipnja 2012. odlučeno je da se prigovor nedopuštenosti spoji s odlučivanjem o meritumu.

35 Aktom od 19. rujna 2012. koji je upućen tajništvu Općeg suda Komisija je podnijela odgovor na tužbu.

36 Pismom od 28. rujna 2012. tajništvo Općeg suda dostavilo je tužiteljima Komisijin odgovor na tužbu te je obavijestilo stranke da Opći sud smatra da s obzirom na stanje spisa nije potrebna druga razmjena pisanih podnesaka prije otvaranja usmenog dijela postupka, osim ako to stranke ne zatraže i obrazlože.

37 Aktom od 4. listopada 2012., koji je upućen tajništvu Općega suda, tužitelji su primjenom članka 47. stavka 1. Poslovnika zatražili od Općeg suda dopuštenje za podnošenje replike.

38 Odlukom od 12. listopada 2012. tom je zahtjevu udovoljeno.

39 Tužitelji su 23. studenoga 2012. podnijeli repliku.

40 Komisija je 20. prosinca 2012. podnijela odgovor na repliku.

41 Rješenjem predsjednika trećeg vijeća Općeg suda od 19. lipnja 2013., primjenom članka 77. točke (d) Poslovnika, odlučeno je nakon saslušanja stranaka da se postupak prekine do objave odluke Suda kojom se okončava postupak u predmetu C-231/11 P.

42 Budući da su sastavi vijeća Općeg suda bili izmijenjeni, a sudac izvjestitelj je bio raspoređen u četvrto vijeće, tom je vijeću dodijeljen ovaj predmet.

43 Sud je 10. travnja 2014. objavio presudu Komisija/Siemens Österreich i dr. i Siemens Transmission & Distribution i dr./ Komisija (C-231/11 P do C-233/11 P, Zb., u daljnjem tekstu: presuda Siemens, EU:C:2014:256).

44 Sud je istoga dana objavio presudu Areva i dr./ Komisija (C-247/11 P i C-253/11 P, Zb., u daljnjem tekstu: presuda Areva, EU:C:2014:257).

45 Slijedom izvještaja suca izvjestitelja, Opći sud je odlučio otvoriti usmeni dio postupka i na temelju mjera upravljanja postupkom pozvati stranke da podnesu svoja očitovanja o utjecaju presude Siemens, točka 43. *supra* (EU:C:2014:256), i presude Areva, točka 44. *supra* (EU:C:2014:257), na ovaj predmet.

46 Stranke su u određenim im rokovima podnijele svoja očitovanja o utjecaju presude Siemens, točka 43. *supra* (EU:C:2014:256), i presude Areva, točka 44. *supra* (EU:C:2014:257), na ovaj predmet.

47 Opći sud je saslušao izlaganja stranaka i njihove odgovore na njegova usmeno postavljena pitanja tijekom rasprave održane 3. listopada 2014.

48 Tužitelji od Općeg suda zahtijevaju da:

— proglasi njihovu tužbu dopuštenom;

— u meritumu i kao glavno, poništi pobijana pisma;

— u meritumu i kao podredno, smanji visinu iznosa koji Komisija potražuje u pismu od 8. srpnja 2011. ili barem poništi zatezne kamate koje se potražuju od Elf Aquitainea u iznosu od 31.312.114,58 eura, za koji je Total solidarno dužan u visini od 19.191.296,03 eura;

— u svakom slučaju, naloži Komisiji snošenje troškova.

49 Komisija od Općeg suda zahtijeva da:

— kao glavno, odbaci tužbu kao nedopuštenu;

— podredno, odbije tužbu kao neosnovanu;

— u svakom slučaju, naloži tužiteljima snošenje troškova.

Pravo

50 Tužitelji u tužbi kao glavno zahtijevaju poništenje pobijanih pisama, kao podredno, smanjenje iznosa koji se od njih potražuju, a kao podredno tome, poništenje kamata koje se od njih potražuju.

51 Komisija ističe nedopuštenost tužbe.

Dopuštenost

Argumenti stranaka

– Komisijini argumenti

52 Komisija navodi da je tužba nedopuštena jer se, s jedne strane, odnosi na akte koje nije moguće pobijati i jer je, s druge strane, podnesena dok je pred Sudom bio u tijeku postupak povodom žalbe tužiteljâ protiv presude Total i Elf Aquitaine, točka 11. *supra* (EU:T:2011:250). U svakom slučaju, tužba je bespredmetna.

53 Kao prvo, Komisija navodi da pobijani akti nemaju obvezujuće pravne učinke koji bi na tužitelje mogli utjecati tako da na bitan način mijenjaju njihove interese pa ti akti nisu odluke koje mogu biti predmet tužbe za poništenje na temelju članka 263. UFEU-a.

54 Obveza plaćanja koja tereti tužitelje proizlazi samo iz odluke Metakrilati, kako ju je tumačio Opći sud u presudi Total i Elf Aquitaine, točka 11. *supra* (EU:T:2011:250), a presuda Arkema, točka 12. *supra* (EU:T:2011:251), ne može utjecati na iznos koji se potražuje od tužiteljâ.

55 Pobijana pisma obični su zahtjevi za plaćanje dugovanog iznosa primjenom odluke Metakrilati i ne proizvode pravne učinke osim onih koji proizlaze iz navedene odluke. Ta su pisma obične provedbene mjere i ne utvrđuju konačno stajalište Komisije pa ona ne utječu na interese tužiteljâ. Njima se priprema provedba odluke Metakrilati od koje su neodvojiva.

56 Osim njihove naravi, i sadržaj pobijanih pisama pokazuje da ona ne proizvode obvezujuće pravne učinke s obzirom na to da je pismo od 24. lipnja 2011. nužno privremeno, a pismom od 8. srpnja 2011. tužiteljima se predlagala uspostava bankovne garancije zbog mogućnosti žalbe – mogućnosti koja se prema mišljenju Komisije protivila mjerama prisilne provedbe.

57 Kao drugo, Komisija tvrdi da žalitelji osporavaju potraživani iznos slijedom odluke Metakrilati kako ju je tumačio Opći sud u presudi Total i Elf Aquitaine, točka 11. *supra* (EU:T:2011:250), pa su u tom smislu imali mogućnost podnijeti žalbu protiv presude Total i Elf Aquitaine, točka 11. *supra* (EU:T:2011:250), koju su i podnijeli. Međutim, Komisija primjećuje da su tužitelji u svojoj žalbi naveli da nisu „dužni platiti preostali potraživani iznos s obzirom na nužno proširenje pravomoćno presuđene stvari iz presude Arkema na tužitelje“.

58 Stoga bi, prema mišljenju Komisije, ako bi Opći sud ocijenio da tužitelji tužbom u ovom predmetu obuhvaćaju odluku Metakrilati ili presudu Total i Elf Aquitaine, točka 11. *supra* (EU:T:2011:250), valjalo utvrditi da je tužba nedopuštena zbog litispendencije.

59 Kao treće, Komisija ocjenjuje da je u svakom slučaju tužba neučinkovita jer se pobijanje pisama odnosi na akte koje je moguće odvojeno pobijati, odnosno na odluku Metakrilati i presudu Total i Elf Aquitaine, točka 11. *supra* (EU:T:2011:250), čiji učinci ne bi bili izmijenjeni mogućim poništenjem pobijanih pisama. Stoga tužitelji ne bi imali nikakav interes za poništenje navedenih pisama te bi u biti tražili samo reviziju iznosa novčane kazne.

60 Kao četvrto, u svom odgovoru na pitanje Općeg suda o utjecaju rješenja Suda, točka 25. *supra* (EU:C:2012:60), na ovaj predmet, Komisija je navela da se ovom tužbom nastoji dovesti u pitanje iznos novčane kazne utvrđene u odluci Metakrilati, iako se taj iznos ne može više dovesti u pitanje jer su iscrpljena pravna sredstva protiv navedene odluke nastavno na rješenje Suda, točka 25. *supra* (EU:C:2012:60), pa tužitelji nemaju nikakav pravni interes protiv pobijanih pisama, koja su samo obične provedbene mjere odluke koja je u međuvremenu postala pravomoćna.

61 Kad je riječ o dopuštenosti tužbe u odnosu na usmjerenost protiv interesa, Komisija smatra da točka 89. rješenja Suda, točka 25. *supra* (EU:C:2012:60), citirana u gore navedenoj točki 28., ne dovodi u pitanje osnovanost njezinog prigovora jer je taj dio zahtjeva neodvojiv od glavnog zahtjeva.

62 U svakom slučaju, prigovor da su zatezne kamate zloporabne mogao je biti podnesen samo u fazi očitovanja o prigovoru nedopuštenosti, a ne u tužbi, pa je navedeni prigovor nedopušten.

– Argumenti tužiteljâ

63 U svojim očitovanjima o Komisijinom prigovoru nedopuštenosti, tužitelji navode da se pobijana pisma „dodaju“odluci Metakrilati kako je tumačena presudom Arkema, točka 12. *supra* (EU:T:2011:251), i presudom Total i Elf Aquitaine, točka 11. *supra* (EU:T:2011:250), te da im ona, u svakom slučaju, nameću „zloporabne“ interese.

64 Kao prvo, pobijana pisma prelaze odluku Metakrilati izricanjem novčane kazne tužiteljima s obzirom na to da je navedena odluka tužitelje osudila samo solidarno za Arkeminu povredu, a koja je iznos u cijelosti platila 7. rujna 2006., pa primjenom solidarne odgovornosti Komisija ne može tražiti nikakvo plaćanje od tužiteljâ.

65 Nastavno na presude Arkema, točka 12. *supra* (EU:T:2011:251), kao i Total i Elf Aquitaine, točka 11. *supra* (EU:T:2011:250), Komisija ne samo da je trebala vratiti Arkemi višak, nego i skrbiti o tome da na temelju pasivne solidarnosti odgovornost tužiteljâ ne premaši odgovornost njihovih društava kćeri.

66 Pobijanim pismima, kojima se produžila razmjena pisane komunikacije između Komisije i Arkeme, Komisija je namjerno nastojala zaobići granice pasivne solidarnosti i povećati iznos novčane kazne tužiteljima koja proizlazi iz odluke Metakrilati i presude Arkema, točka 12. *supra* (EU:T:2011:251). Zahtijevajući od tužiteljâ preostali iznos novčane kazne nakon presude Arkema, točka 12. *supra* (EU:T:2011:251), Komisija briše posljedice te presude u odnosu na iznos novčane kazne, što joj, imajući u vidu potraživane kamate, omogućuje stjecanje višeg iznosa novčane kazne nego što je to iznos izrečen u odluci Metakrilati.

67 Kao drugo, što se tiče zateznih kamata koje traži Komisija, tužitelji se pozivaju na nepostojanje pravne osnove i odsutnost bilo kakve pogreške jer Arkema nije zakasnila u plaćanju 2008., a ni oni nisu u 2011.

68 Kao treće, s jedne strane, tužitelji odbacuju Komisijin prigovor litispendencije jer se tužba u ovom predmetu ne odnosi na presudu Total i Elf Aquitaine, točka 11. *supra* (EU:T:2011:250), nego na pobijana pisma koja se „dodaju“ odluci Metakrilati, pa je stoga ona utemeljena na zasebnim razlozima.

69 S druge strane, tužitelji također odbacuju Komisijin argument koji se temelji na neučinkovitosti tužbe, pozivajući se na činjenicu da se pobijana pisma „dodaju“ odluci Metakrilati, kako u odnosu na traženu svotu na temelju glavnog iznosa, koja solidarnu novčanu kaznu preoblikuju u vlastitu novčanu kaznu, tako i u odnosu na zatezne kamate. Primjenom pobijanih pisama, tužitelji i Arkema dužni su platiti viši iznos novčane kazne nego što je to iznos koji je izrečen u odluci Metakrilati.

70 Kao četvrto, tužitelji u svojem odgovoru na pitanje Općeg suda o utjecaju rješenja Suda, točka 25. *supra* (EU:C:2012:60), na ovaj predmet navode da Opći sud mora ispitati zakonitost izricanja različite novčane kazne u svjetlu pobijanih pisama, na koje ni u čemu nije utjecala izreka rješenja Suda, točka 25. *supra* (EU:C:2012:60).

71 U svom istom odgovoru u odnosu na dopuštenost tužbe protiv zateznih kamata tužitelji smatraju da su navedene potraživane kamate zloporabne i kažnjavajuće.

Ocjena Općeg suda

72 Komisija u svom prigovoru osporava dopuštenost tužbe.

73 U tom pogledu uvodno valja podsjetiti da su prema ustaljenoj sudskoj praksi akti koji mogu biti predmet tužbe za poništenje, u smislu članka 263. UFEU-a, samo one mjere koje proizvode obvezujuće pravne učinke koji utječu na interese tužitelja, mijenjajući na bitan način njegovu pravnu situaciju (vidjeti analogijom presude od 11. studenoga 1981., IBM/Komisija, 60/81, Zb., EU:C:1981:264, t. 9., i od 6. prosinca 2007., Komisija/Ferriere Nord, C-516/06 P, Zb., EU:C:2007:763, t. 27.).

74 Također je ustaljena sudska praksa da se radi utvrđivanja toga može li mjera biti predmetom tužbe za poništenje mora razmotriti bit mjere čije se poništenje traži, a oblik u kojem je ona poduzeta načelno je nevažan u tom pogledu (presude IBM/Komisija, t. 73. *supra*, EU:C:1981:264, t. 9.; od 17. srpnja 2008., Athinaïki Techniki/Komisija, C-521/06 P, Zb., EU:C:2008:422, t. 42. i 43.; od 17. travnja 2008., Cestas/Komisija, T-260/04, Zb., EU:T:2008:115, t. 68.).

75 U ovom slučaju valja stoga utvrditi je li Komisija pobijanim pismima donijela akt koji proizvodi obvezujuće pravne učinke koji utječu na interese tužiteljâ, mijenjajući na bitan način njihovu pravnu situaciju u smislu članka 263. UFEU-a.

76 Prema mišljenju Komisije, tomu nije tako jer je pobijani akt u biti obična privremena provedbena mjera odluke Metakrilati nastavno na presudu Arkema, točka 12. *supra* (EU:T:2011:251), dok tužitelji navode navedenu odluku ili presudu Total i Elf Aquitaine, točka 11. *supra* (EU:T:2011:250), radi smanjenja iznosa njihove novčane kazne.

77 Tužitelji tvrde suprotno navodeći u biti da pobijani akt sadrži novi element, koji ne proizlazi iz odluke Metakrilati, odnosno taj da su oni dužni platiti dio novčane kazne koji im je bio izrečen solidarno s Arkemom, sa zateznim kamatama, koji je višeg iznosa od iznosa koji je izrečen u navedenoj odluci i koji je u konačnici snosila Arkema, ne uzimajući u obzir činjenicu da je Arkema bez odgode i u cijelosti platila novčanu kaznu neovisno o presudi Arkema, točka 12. *supra* (EU:T:2011:251), koja je smanjila taj iznos.

78 U tom pogledu, kao prvo, valja odbiti Komisijinu argumentaciju prema kojoj je rješenje Suda, točka 25. *supra* (EU:C:2012:60), zapravo dovelo do pravomoćnosti odluke Metakrilati u pogledu tužiteljâ na način da oni više ne bi imali pravni interes u ovom slučaju.

79 Doista, žalitelji su, u okviru svoje žalbe koja je dovela do navedenog rješenja, iscrpili svoja pravna sredstva protiv odluke Metakrilati.

80 Međutim, žalitelji, s jedne strane, u okviru svoje tužbe u ovom predmetu, ne osporavaju zakonitost navedene odluke, nego zakonitost pobijanih pisama i, s druge strane, u rješenju Suda, točka 25. *supra* (EU:C:2012:60), Sud je donio odluku samo o zakonitosti presude Total i Elf Aquitaine, točka 11. *supra* (EU:T:2011:250), a ne o zakonitosti pisama koja se ovdje pobijaju (vidjeti u tom smislu rješenje Suda, točka 25. *supra*, EU:C:2012:60, t. 88. i 89.).

81 Kao drugo, valja također odbiti Komisijinu argumentaciju prema kojoj su pobijana pisma privremenog i pripremnog karaktera.

82 Doista, iz sudske prakse proizlazi da kad je riječ o aktima ili odlukama koji se izrađuju u više faza, osobito u skladu s unutarnjim postupkom, akti koje je moguće pobijati načelno su samo one mjere koje konačno utvrđuju stajalište institucije u pogledu tog postupka, uz iznimku međumjera kojih je cilj priprema konačne odluke (presude IBM/Komisija, točka 73. *supra*, EU:C:1981:264, t. 10.; od 22. lipnja 2000., Nizozemska/Komisija, C-147/96, Zb., EU:C:2000:335, t. 26., i Athinaïki Techniki/Komisija, točka 74. *supra*, EU:C:2008:422, t. 42. i 43.).

83 Međutim, u ovom slučaju valja ustvrditi da je pismo od 24. lipnja 2011., kako je izmijenjeno pismom od 8. srpnja 2011., konačno utvrdilo Komisijino stajalište time što su se pobijana pisma mogla prisilno izvršiti i time što bi eventualno kašnjenje izvršenja pokrenulo tijek zateznih kamata na teret tužiteljâ, pa su na taj način navedena pisma proizvela obvezujuće pravne učinke za tužitelje.

84 Štoviše, potrebno je navesti da iza pobijanih pisama nije uslijedio nijedan drugi Komisijin akt nakon rješenja Suda, točka 25. *supra* (EU:C:2012:60).

85 Pogodnost uspostave bankovne garancije u očekivanju žalbe, koju je Komisija predložila tužiteljima u pismu od 8. srpnja 2011., ne može dovesti u pitanje tu ocjenu, osim ako bi se smatralo da, kad je takva pogodnost ponuđena adresatima Komisijinih odluka kojima se utvrđuje povreda prava tržišnog natjecanja Europske unije i izriče im se novčana kazna, takve odluke imaju privremen ili pripremni karakter pa ih stoga ne bi bilo moguće pobijati primjenom članka 263. UFEU-a.

86 Iz istog razloga činjenica da su tužitelji podnijeli žalbu protiv presude Total i Elf Aquitaine, točka 11. *supra* (EU:T:2011:250), također ne može utjecati na izvršnost pobijanih pisama s obzirom na to da je navedena žalba bila usmjerena protiv presude Total i Elf Aquitaine, točka 11. *supra* (EU:T:2011:250), a ne protiv pobijanih pisama.

87 Osim toga, nesporno je da su pobijana pisma usvojena nakon odluke Metakrilati pa bi samo vrlo teško mogla predstavljati pripremni akt za donošenje navedene odluke.

88 Međutim, obvezujući pravni učinci pobijanih pisama ne mogu sami po sebi utvrditi dopuštenost tužbe u ovom predmetu.

89 Kao treće, valja naime provjeriti utječu li pobijana pisma na interese tužiteljâ, mijenjajući na bitan način njihovu pravnu situaciju u smislu članka 263. UFEU-a.

90 U tu svrhu valja provjeriti utječu li pobijana pisma na interese tužiteljâ, mijenjajući na bitan način njihovu pravnu situaciju koja proizlazi iz odluke Metakrilati.

91 U tom je pogledu nesporno da je u odluci Metakrilati Komisija izrekla Arkemi novčanu kaznu u iznosu od 219.131.250 eura, od čega 140.400.000 eura solidarno s Totalom i 181.350.000 eura solidarno s Elf Aquitaineom, jer je utvrdila njihovu odgovornost za počinjenu povredu.

92 Također je nesporno da je nakon odluke Metakrilati Arkema bez odgode i u cijelosti platila novčanu kaznu izrečenu solidarno Arkemi i tužiteljima.

93 Međutim, što se tiče glavnog iznosa koji Komisija u pobijanim pismima potražuje od tužiteljâ, ona se zadovoljila izvršenjem, što se tiče tužiteljâ, odluke Metakrilati nakon presude Arkema, točka 12. *supra* (EU:T:2011:251), i presude Total i Elf Aquitaine, točka 11. *supra* (EU:T:2011:250).

94 Naime, kao što to Sud navodi, smanjenje iznosa novčane kazne izrečene Arkemi u presudi Arkema, točka 12. *supra* (EU:T:2011:251), nije izmijenilo iznos novčane kazne izrečene tužiteljima u odluci Metakrilati (rješenje Suda, točka 25. *supra* EU:C:2012:60, t. 83.).

95 Na taj način, barem što se tiče glavnog iznosa koji se u pobijanim pismima potražuje od tužiteljâ, navedena pisma nisu utjecala na interese tužiteljâ tako da bi na bitan način mijenjala njihovu pravnu situaciju u smislu članka 263. UFEU-a nastavno na odluku Metakrilati.

96 Stoga tužbu valja odbaciti kao nedopuštenu u dijelu koji se odnosi na poništenje pobijanih pisama u odnosu na glavni iznos koji se potražuje od tužiteljâ.

97 Ta ocjena ne može ipak dovesti do nedopuštenosti tužbe u cijelosti s obzirom na to da su tužitelji također zahtijevali poništenje pobijanih pisama u odnosu na to što je Komisija u njima potraživala plaćanje zateznih kamata.

98 U tom pogledu valja naglasiti da, protivno onome što navodi Komisija, obveza plaćanja zateznih kamata nije uopće proizašla iz odluke Metakrilati, ni iz presude Total i Elf Aquitaine, točka 11. *supra* (EU:T:2011:250), kao ni iz presude Arkema, točka 12. *supra* (EU:T:2011:251), s obzirom na to da je Arkema neposredno nakon navedene odluke platila početnu novčanu kaznu u cijelosti.

99 Stoga, nastavno na odluku Metakrilati, kako je izmijenjena presudom Total i Elf Aquitaine, točka 11. *supra* (EU:T:2011:250), tužitelji uopće nisu dugovali zatezne kamate pa je pobijani akt znatno izmijenio njihovu pravnu situaciju povećavši iznos koji tužitelji duguju na temelju odluke Metakrilati.

100 Tu ocjenu ne može dovesti u pitanje Komisijin argument koji se temelji na rješenju Suda, točka 25. *supra* (EU:C:2012:60), s obzirom na to da je Sud u tom rješenju odbacio zahtjev tužiteljâ za oslobađanje od plaćanja kamata, koji je podnesen u okviru njihove žalbe, „kao očito nedopušten jer [nije bio] usmjeren […] protiv presude [Total i Elf Aquitaine], nego protiv Komisijinog pisma koje je, osim toga, [bilo] predmet tužbe [u ovom predmetu]“ (rješenje Suda, točka 25. *supra*, EU:C:2012:60, t. 89.).

101 Stoga valja presuditi da je tužba dopuštena u dijelu u kojem je usmjerena protiv zateznih kamata koje se potražuju od tužiteljâ u pobijanim pismima.

Meritum

102 Budući da je tužba dopuštena samo u dijelu u kojem je usmjerena protiv zateznih kamata koje se potražuju od tužiteljâ u pobijanim pismima, ispitivanje Općeg suda o meritumu treba se odnositi samo na navedene kamate.

Argumenti stranaka

103 U prilog svojem zahtjevu za poništenje, koji je podnesen podredno i u granicama nadležnosti Općeg suda, a koji se odnosi samo na zatezne kamate, tužitelji se u biti pozivaju na činjenične okolnosti u predmetu i činjenicu da je Komisija u potpunosti uživala glavnicu, kamate i plodove kazni.

104 Čak i da se smatra da je Komisija mogla od njih zahtijevati plaćanje zateznih kamata, one su mogle teći tek nakon presude Arkema, točka 12. *supra* (EU:T:2011:251), u protivnom bi bila riječ o Komisijinom stjecanju bez pravne osnove. Međutim, tužitelji su bez zakašnjenja platili Komisiji dugovane glavnicu i kamate.

105 Komisija podsjeća, s jedne strane, da je u pobijanim pismima zatražila kamate samo na preostale dugovane iznose, a ne na iznose koje je Arkema već konačno platila i, s druge strane, da je Arkemi vratila višak plaćenog nastavno na presudu Arkema, točka 12. *supra* (EU:T:2011:251), s pripadajućim kamatama.

106 Okolnost da je Komisija raspolagala s cijelim iznosom sve do izvršenja presude Arkema, točka 12. *supra* (EU:T:2011:251), ne može osloboditi tužitelje njihove obveze plaćanja zateznih kamata na iznose vraćene Arkemi.

Ocjena Općeg suda

107 Što se tiče osnovanosti zahtjeva tužiteljâ, usmjerenih protiv zateznih kamata koje u pobijanim pismima potražuje Komisija, uvodno valja odbiti argumente koje su tužitelji naveli u svojim pismenima nakon tužbe, osobito one koji se odnose na zloporabnost zateznih kamata koje su istaknuli u svojim očitovanjima o Komisijom prigovoru nedopuštenosti, s obzirom na to da su nedopušteni na temelju članka 21. Statuta Suda Europske unije, koji je primjenjiv u skladu s člankom 53. podstavkom 1. istoga Statuta, i na temelju članka 44. stavka 1. točke (c) Poslovnika Općeg suda, jer nisu navedeni u tužbi (vidjeti u tom smislu rješenje od 14. veljače 2005., Ravailhe/Odbor regija, T-406/03, Zb.SS, EU:T:2005:40, t. 52. i 53. i navedenu sudsku praksu; presudu od 17. rujna 2007., Microsoft/Komisija, T-201/04, Zb., EU:T:2007:289, t. 94. i navedenu sudsku praksu, i rješenje od 27. ožujka 2009., Alves dos Santos/Komisija, T-184/08, EU:T:2009:87, t. 18. do 21.).

108 Valja također podsjetiti da iz sudske prakse proizlazi da zatezne kamate moraju uzeti u obzir ukupno akumuliran financijski gubitak, uključujući pad vrijednosti valute (vidjeti u tom smislu presudu od 8. studenoga 2011., Idromacchine i dr./Komisija, T-88/09, Zb., EU:T:2011:641, t. 77. i navedenu sudsku praksu).

109 Iz sudske prakse također proizlazi da ovlast koja je povjerena Komisiji sadrži mogućnost određivanja datuma potraživanja novčane kazne i uračunavanja zateznih kamata, utvrđivanja stope tih kamata i određivanja načina izvršenja njezine odluke zahtijevajući, ako je potrebno, uspostavu bankovne garancije koja obuhvaća glavnicu i kamate za izrečenu novčanu kaznu, ako bi u odsutnosti takve ovlasti poduzetnici mogli zakašnjelim plaćanjem novčanih kazni steći prednost koja bi mogla dovesti do ublažavanja sankcija koje je Komisija izrekla u okviru povjerene joj zadaće skrbi o primjeni pravila tržišnog natjecanja (presuda od 14. srpnja 1995., CB/Komisija, T-275/94, Zb., EU:T:1995:141, t. 47. i 48.).

110 Također, Opći sud je presudio da se primjena zateznih kamata na novčane kazne opravdava izbjegavanjem toga da se koristan učinak ugovora ne obezvrijedi praksama koje jednostrano poduzimaju poduzetnici koji kasne s plaćanjem novčanih kazni na koje su osuđeni (presuda CB/Komisija, točka 109. *supra*, EU:T:1995:141, t. 48.).

111 Iz toga slijedi da zatezne kamate općenito imaju jednu te istu ulogu nadoknade za zakašnjenje koje trpi vjerovnik kod svojeg potraživanja plaćanja novčanog iznosa jer je gubitak novčanog iznosa uvijek štetan.

112 Međutim, u ovom je slučaju nesporno da je Arkema u cijelosti platila početnu novčanu kaznu 7. rujna 2006., i to također za račun tužiteljâ, kao što to proizlazi iz Arkemina pisma Komisiji od 25. rujna 2008.

113 U tom pogledu Komisija ne može uspješno tvrditi da Arkema nije ispunila izjavu o zajedničkom plaćanju s obzirom na to da je Arkema u navedenom pismu od 25. rujna 2008. jasno dala na znanje da su „u cijelosti ispunjena Komisijina prava kako u odnosu na Arkemu tako i u odnosu na sve solidarne sudužnike“.

114 Također je nesporno da su tužitelji platili iznose potraživane u pobijanim pismima u rokovima koje je odredila Komisija.

115 Također, u okolnostima ovog predmeta ni u jednom stadiju nije utvrđeno nikakvo zakašnjenje plaćanja tužiteljâ.

116 Stoga Komisija ne može opravdano zahtijevati od tužiteljâ zatezne kamate na temelju novčane kazne izrečene u odluci Metakrilati.

117 S obzirom na sva prethodna razmatranja, valja poništiti pobijana pisma jer je Komisija njima zahtijevala od Elf Aquitainea zatezne kamate u iznosu od 31.312.114,58 eura, za koji je Total bio solidarno dužan u visini od 19.191.296,03 eura, te odbiti tužbu u preostalom.

118 Stoga, s jedne strane, nije potrebno odlučivati o zahtjevima za preinaku jer se oni odnose na kamate koje se potražuju u pobijanim pismima i, s druge strane, treba odbiti te iste zahtjeve jer se odnose na iznose koji se traže u glavnici, s obzirom na razmatranja izložena u točkama 90. do 100. *supra*.

Troškovi

119 Sukladno članku 87. stavku 3. Poslovnika, Opći sud može podijeliti troškove ili odlučiti da svaka stranka snosi vlastite troškove ako stranke djelomično uspiju u svojim zahtjevima.

120 Doista, Opći je sud u ovom slučaju djelomično usvojio zahtjeve tužiteljâ.

121 Stoga, s obzirom na okolnosti ovog predmeta, valja odlučiti da će Komisija snositi dvije petine troškova tužiteljâ i tri petine vlastitih troškova. Tužitelji će snositi tri petine vlastitih troškova i dvije petine Komisijinih troškova.

Slijedom navedenog,

OPĆI SUD (četvrto vijeće)

proglašava i presuđuje:

1. **Poništavaju se Komisijina pisma BUDG/DGA/C4/BM/s746396, od 24. lipnja 2011., i BUDG/DGA/C4/BM/s812886, od 8. srpnja 2011., jer je njima Europska komisija zahtijevala od Elf Aquitainea SA zatezne kamate u iznosu od 31.312.114,58 eura, za koji je Total SA bio solidarno dužan u visini od 19.191.296,03 eura.**

2. **U preostalom dijelu tužba se odbija.**

3. **Komisija će snositi dvije petine troškova Totala i Elf Aquitainea te tri petine vlastitih troškova. Total i Elf Aquitaine snosit će tri petine vlastitih troškova i dvije petine Komisijinih troškova.**

Prek Labucka Kreuschitz

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 29. travnja 2015.

Potpisi